

SOCIALMINISTERIET

Departementet, Holmens Kanal 22, 1060 København K
Tlf. 3392 9300, Fax. 3393 2518, E-mail sm@sm.dk
FRS/ J.nr. 2006-2276

Vedlagte liste

8. november 2006

Høring over forslag til lov om ændring af lov om social service. (Revision af reglerne om magtanvendelse).

Serviceovens regler om magtanvendelse, afsnit VII i lovbekendtgørelse nr. 929 af 5. september 2006, skal revideres i folketingsåret 2006 – 07.

Magtanvendelsesreglerne blev senest revideret ved lov nr. 343 af 14. maj 2003, og der har siden været foretaget en evaluering af regelsættet.

Evalueringen giver ikke anledning til en indholdsmæssig revision af bestemmelserne om magtanvendelse over for voksne.

Med lovforslaget tydeliggøres det, at hjemmelen til at foretage akut indgriben, fx i form af fastholdelse, også omfatter situationer, hvor det er regionale eller private leverandører, der yder hjælp over for den pågældende. Samtidig præciseres klagereglerne i de tilfælde, hvor den akutte indgriben er foretaget af private eller regionale leverandører.

Der er således alene tale om en tydeliggørelse af hjemmelsgrundlaget for nødvendig akut indgriben af private og regionale serviceleverandører og ikke om indholdsmæssige ændringer af reglerne.

Socialministeriet anmoder om eventuelle bemærkninger til lovforslaget senest den 20. november 2006 kl. 16.00

Med venlig hilsen

Frode Svendsen

KOPI

TIL ORIENTERING

Fremsat den xx. Nov. 2006 af socialministeren (Eva Kjer Hansen)

KOPI

TIL ORIENTERING

Forslag

til

**Lov om ændring af lov om social service.
(Revision af reglerne om magtanvendelse)**

§ 1

I lov om social service, jf. lovbekendtgørelse nr. 929 af 5. september 2006, foretages følgende ændringer:

1. I § 124 indsættes som nyt stykke:

Stk. 6. Indgreb efter § 126, stk. 1 kan udføres af regionen eller af de private leverandører, der efter kommunal visitation, yder service over for den pågældende, jf. stk. 2. Det påhviler kommunalbestyrelsen at informere private leverandører af service om betingelserne for at foretage indgreb i medfør af § 126 stk. 1, herunder om kravet om indberetning, jf. § 136. Det påhviler regionsrådet at informere private leverandører af service om betingelserne for at foretage indgreb i medfør af § 126, stk. 1, og om kravet om indberetning, jf. § 136 i tilbud etableret af regionsrådet, jf. § 5.

2. I § 133 indsættes som nye stykker:

Stk. 2. Klager over indgreb efter § 126, stk. 1, som udføres af private leverandører kan indbringes for det sociale nævn, jf. stk. 1. Klagen indsendes til kommunalbestyrelsen, som vurderer klagen efter § 66 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, jf. dog stk. 3.

Stk. 3. Klager over indgreb efter § 126, stk. 1, som udføres af regionen eller af private leverandører i tilbud etableret af regionsrådet jf. § 5, kan indbringes for det sociale nævn, jf. stk. 1. Klagen indsendes til regionsrådet, som vurderer klagen efter § 66 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område.

Stk. 2 bliver herefter stk. 4.

§ 2

Loven træder i kraft dagen efter bekendtgørelsen i Lovtidende.

Stk. 2. Socialministeren fremsætter senest i folketingsåret 2009 – 2010 forslag til revision af afsnit VII i lov om social service.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Reglerne om magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten blev senest ændret med lov nr. 343 af 14. maj 2003, som trådte i kraft 1. juli 2003. Det blev samtidig bestemt, at der senest i folketingsåret 2006-07 skulle fremsættes forslag til revision af regelsættet.

Evalueringen af lov nr. 343 af 14. maj 2003 har overordnet vist, at loven er implementeret, og at loven har skabt den tilsigtede opmærksomhed på området om anvendelse af magt og tvang. Formålet med lovforslaget er at præcisere hjemmelen til, at den kompetence, som kommunalbestyrelserne og dermed det relevante kommunale personale har til at kunne gribe ind i akutsituationer, dvs. til kortvarigt at fastholde en person eller føre denne til et andet opholdsrum, også lovligt kan udføres af f.eks. regionerne eller af de leverandører, som efter kommunal visitation leverer service til den målgruppe, der er omfattet af reglerne om magtanvendelse.

Med henblik på at kunne inddrage erfaringerne fra kommunalreformen, herunder den enklere myndighedsstruktur i vurderingen af regelsættet foreslås det, at loven revideres i folketingsåret 2009 – 10.

Baggrunden for forslaget

Der har i perioden september 2005 til september 2006 været gennemført en evaluering af reglerne om magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten.

Evalueringen viser, at reglerne er implementeret hos både myndigheder og leverandører. Den viser også, og at amterne generelt har større fokus på reglerne og har iværksat flere initiativer med henblik på implementering af reglerne, end tilfældet har været i kommunerne. En del af forklaringen herpå er formentlig, at der på det amtskommunale botilbudsområde har været retningslinier for anvendelse af magt og tvang i en længere årrække, mens det for kommunerne er et ret nyt område.

Evalueringen viser videre, at en del kommuner ikke har modtaget indberetninger om anvendelse af magt og tvang, og at kommunen tilsvarende heller ikke har modtaget henvendelser, hvor man har bedt om, at kunne iværksætte tvangsforanstaltninger for en kortere eller længere periode.

Evalueringen viser herudover, at der generelt har været fokus på reglerne om magtanvendelse. Dette fokus, har medført, at lovens intentioner om at skabe større tryghed for brugere og personale i vidt omfang er opfyldt.

Evalueringen peger ikke på områder, hvor en ændret lovgivning er nødvendig. Derimod påpeges det, at der kan være behov for at fortsætte arbejdet med at gøre regelsættet synligt for både personale og myndigheder. I den forbindelse er der peget på, at den praktiske tilrettelæggelse af implementeringen kan forbedres, idet der f.eks. er usikkerhed om, hvad og hvordan, der skal indberettes.

Socialministeriet vil sammen med Den Sociale Servicestyrelse følge op på evalueringen, således at reglerne om indberetning indskræpes, at skemaerne for indberetninger gennemgås og modernise-

res i fornødent omfang, og at der generelt sker en – fortsat – formidling af hensigten bag reglerne om magtanvendelse og deres anvendelse. I den forbindelse vil det også blive påpeget, at indberetningerne er et vigtigt redskab for kommunalbestyrelserne og regionsrådene i arbejdet med at gennemføre foranstaltninger, der kan bidrage til at undgå brugen af magt mest muligt.

Forslagets indhold

Målgruppen for anvendelse af reglerne om magt og tvang er afgrænset af bestemmelsen i servicelovens § 124, stk. 2. Magtanvendelsesreglerne kan alene komme i anvendelse over for personer med betydelig og varigt nedsat psykisk funktionsevne, der får personlig og praktisk hjælp, socialpædagogisk bistand m.v. efter lovens §§ 83-87, behandling efter lovens §§ 101 og 102, eller aktiverende tilbud efter §§ 103 og 104. Det er endvidere en forudsætning for anvendelse af reglerne, at den pågældende person ikke samtykker i en foranstaltning efter lovens §§ 125 -129.

Med lovforslaget tydeliggøres det, at hjemlen til akut indgriben, f.eks. i form af fastholdelse, også omfatter situationer, hvor hjælpen ydes af regionale eller private serviceleverandører. Det præciseres samtidig, at reglerne om indberetning m.v. også gælder for den regionale eller private serviceudbyder.

Lovforslaget vedrører alene tilfælde af akut indgriben efter servicelovens § 126, stk. 1, idet andre beslutninger om anvendelse af magt og tvang kræver en forudgående beslutning, og dermed en forudgående sagsbehandling i kommunen, jf. i øvrigt reglerne i servicelovens afsnit VII.

Beslutninger om anvendelse af magt kan påklages til Det Sociale Nævn efter bestemmelsen i servicelovens § 133. Med forslaget tydeliggøres det, at klager over indgreb efter servicelovens § 126, stk. 1, som udføres af private leverandører skal indsendes til kommunalbestyrelsen, efter retningslinjerne i retssikkerhedslovens § 66, således at kommunalbestyrelsen har mulighed for at vurdere sagen før den forelægges til afgørelse i Det Sociale Nævn. Tilsvarende skal klager over indgreb efter § 126, stk. 1 som er udført af regionen eller af private leverandører på vegne af regionen, skal klagen indgives gennem regionsrådet, så rådet får mulighed for at (gen)vurdere sagen inden den forelægges for Det Sociale Nævn.

Økonomiske konsekvenser

Forslaget anses alene for at have ubetydelige økonomiske konsekvenser

Administrative konsekvenser for kommuner og regioner

Forslaget anses alene for at have ubetydelige administrative konsekvenser

Erhvervsmæssige konsekvenser

Forslaget anses ikke for at have erhvervsmæssige konsekvenser

Miljømæssige konsekvenser

Ingen miljømæssige konsekvenser

Administrative konsekvenser for borgeren

Ingen

Forholdet til EU retten

Ingen konsekvenser

Ligestillingsmæssige konsekvenser

Ingen

Høring

Forslaget har været sendt til høring hos

Alzheimerforeningen,

Ældreforum

Danske Regioner

Kommunernes Landsforening

Center for Menneskerettigheder

Center for Ligebehandling af handicappede

Det Centrale Handicapråd

Dansk Advokatsamfund

Dansk Psykolog Forening

Dansk Sygeplejeråd

De Samvirkende Invalideorganisationer

Dansk Socialrådgiverforening

Socialpædagogernes Landsforbund

Den Sociale Servicestyrelse

Den Sociale Sikringsstyrelse

Den Sociale Ankestyrelse

Dommerforeningen

Foreningen af Statsamtmand

Etisk Råd FOA

FTF

Lederforum

Socialchefforeningen

Finansministeriet

Indenrigs- og sundhedsministeriet

Justitsministeriet

Økonomi- og Erhvervsministeriet

*Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser**Til nr. 1*

Det præciseres, at indgreb i form af akut magtanvendelse i medfør af servicelovens § 126, stk. 1, kan udføres af regionen, dvs. i regionale tilbud, eller i tilbud, som drives af private leverandører efter aftale med regionsrådet og af andre private leverandører, der leverer serviceydelser til borgere, som er visiteret hertil af kommunalbestyrelsen.

Hermed sikres en ligestilling mellem kommunale, regionale og private leverandører af personlig og praktisk bistand efter servicelovens §§ 83 – 87, behandling efter lovens § 101 og 102, eller aktiverende tilbud efter servicelovens §§ 103 og 104, i forhold til at kunne påtage sig opgaver over for personer, der er visiteret til tilbud af denne karakter. Det er i den forbindelse uden betydning, i hvilken type bolig den pågældende borger bor.

Samtidig præciseres det, at kommunalbestyrelsen, henholdsvis regionsrådet skal informere den private leverandør om betingelserne for at foretage magtanvendelse, herunder om reglerne om indberetning. Der gælder de samme indberetningsregler for private leverandører, som der gælder for kommunale eller regionale leverandører, således at borgeren har samme retssikkerhed over for vilkårlige indgreb, som ellers er gældende. Med indberetningerne får kommunalbestyrelsen og regionsrådet mulighed for i samarbejde med den private leverandør at iværksætte de nødvendige foranstaltninger for at minimere brugen af akut magtanvendelse mest muligt.

Til nr. 2

Det foreslås, at klager over indgreb udført af regionen eller af private leverandører til henholdsvis regionen eller kommunalbestyrelsen kan indbringes for de sociale nævn efter reglerne i kapitel 10 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område.

Kommunalbestyrelsen genvurderer klager over indgreb foretaget af kommunalbestyrelsens private leverandører og regionsrådet genvurderer klager over indgreb foretaget af regionen eller af private leverandører, som leverer service i tilbud etableret af regionsrådet.

Reglerne om genvurdering af klager fremgår af § 66 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område. Det fremgår heraf, at den myndighed, som har truffet afgørelsen, skal vurdere, om der er grundlag for at give klageren helt eller delvist medhold. Kan myndigheden ikke give klageren medhold, sendes klagen med begrundelse for afgørelsen og genvurderingen videre til klageinstansen.

*Lovforslaget sammenholdt med gældende
lov
Gældende formulering*

*Lovforslaget***§ 1**

I lov om social service, jf. lovbe-
kendtgørelse nr. 929 af 5. september
2006, foretages følgende ændringer:

§ 124. Formålet med bestemmelserne
i dette afsnit er at begrænse magtan-
vendelse og andre indgreb i selvbe-

stemmelsesretten til det absolut nødvendige. Disse indgreb må aldrig erstatte omsorg, pleje og socialpædagogisk bistand.

Stk. 2. Bestemmelserne i dette afsnit gælder for personer med betydelig og varigt nedsat psykisk funktionsevne, der får personlig og praktisk hjælp samt socialpædagogisk bistand m.v. efter §§ 83-87, behandling efter §§ 101 og 102 eller aktiverende tilbud efter §§ 103 og 104, og som ikke samtykker i en foranstaltning efter §§ 125-129. Det er en forudsætning, at der foreligger den fornødne faglige dokumentation for den nedsatte psykiske funktionsevne.

Stk. 3. Forud for enhver form for magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten skal kommunen foretage, hvad der er muligt for at opnå personens frivillige medvirken til en nødvendig foranstaltning.

Stk. 4. Anvendelse af magt skal stå i rimeligt forhold til det, der søges opnået. Er mindre indgribende foranstaltninger tilstrækkelige, skal disse anvendes.

Stk. 5. Magtanvendelse skal udøves så skånsomt og kortvarigt som muligt og med størst mulig hensyntagen til den pågældende og andre tilstedeværende, således at der ikke forvoldes unødigt krænkelser eller ulempe.

1. I § 124 indsættes som nyt stykke:

Stk. 6. Indgreb efter § 126, stk. 1 kan udføres af regionen eller af de private leverandører, der efter kommunal visitation, yder service over for den pågældende, jf. stk. 2. Det påhviler kommunalbestyrelsen at informere private leverandører af service om betingelserne for at foretage indgreb i medfør af § 126 stk. 1, herunder om kravet om indberetning, jf. § 136. Det påhviler regionsrådet at informere private leverandører af service om betingelserne for at foretage indgreb i medfør af § 126, stk. 1, og om kravet om indberetning, jf. § 136 i tilbud etableret af regionsrådet, jf. § 5.

§ 133. Kommunalbestyrelsens beslutninger efter §§ 125, 127 og 128, der ikke træffes mod den pågældendes vilje, samt beslutninger efter § 126 kan indbringes for det sociale nævn efter reglerne i kapitel 10 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område.

Stk. 2. En ægtefælle, en pårørende, en værge eller en anden repræsentant for den person, som foranstaltningen vedrører, kan klage over kommunalbestyrelsens beslutning, når den person, som afgørelsen vedrører, ikke selv er i stand til at klage.

I § 133 indsættes som nye stykker:

Stk. 2. Klager over indgreb efter § 126, stk. 1, som udføres af private leverandører kan indbringes for det sociale nævn, jf. stk. 1. Klagen indsendes til kommunalbestyrelsen, som vurderer klagen efter § 66 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, jf. dog stk. 3.

Stk. 3. Klager over indgreb efter § 126, stk. 1, som udføres af regionen eller af private leverandører i tilbud etableret af regionsrådet jf. § 5, kan indbringes for det sociale nævn, jf. stk. 1. Klagen indsendes til regionsrådet, som vurderer klagen efter § 66 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område.

Stk. 2 bliver herefter stk. 4.

§ 2

Loven træder i kraft dagen efter bekendtgørelsen i Lovtidende.

Stk. 2. Socialministeren fremsætter senest i folketingsåret 2009 – 2010 forslag til revision af afsnit VII i lov om social service.